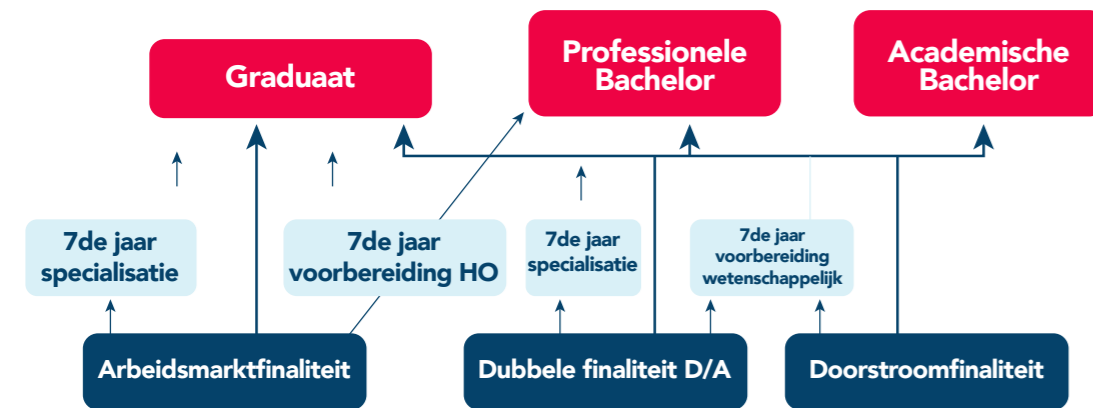

VERDER STUDEREN NA HET SECUNDAIR VANAF SEPTEMBER 2025

Het hoger onderwijs biedt drie pistes aan.

- Graduat en Professionele Bachelors vindt men aan hogescholen.
- Academische opleidingen (Bachelor + Master) worden aangeboden door universiteiten.

Jongeren geïnteresseerd in kunstopleidingen kunnen terecht op de School of Arts, bijv. LUCA. Daarnaast zijn er nog heel wat andere pistes buiten het hoger onderwijs, zoals opleidingen voor "uniformberoepen" (Defensie, Politie, Brandweer, ...)

OUDE WIJN IN NIEUWE ZAKKEN?

"In de goeie ouwe tijd"	Nu
graduaat, A1, normaalschool, regent	Professionele Bachelor of Educatieve Bachelor (Hogeschool)
B1, avondschool	Professionele Bachelor (flexibele trajecten, als werkstudent, avond- of afstandsonderwijs) (Hogeschool)
Kandidatuur, Licentiaat	Academische Bachelor en Master (Universiteit)
Onderwijs voor sociale promotie (Centrum voor Volwassenenonderwijs)	Graduaat (Hogeschool)
D-cursus	Educatief Graduaat (Hogeschool) (voor houders van een diploma secundair onderwijs + 3 jaar beroepservaring) of
	Verkorte Educatieve Bachelor (Hogeschool) (voor houders van een bachelor- of masterdiploma) of
	Educatieve Master (voor houders van een master)

ARBEIDSMARKTFINALITEIT VANAF SEPTEMBER 2025

De arbeidsmarktfinaliteit bereidt voor op de arbeidsmarkt, maar toch zijn er voor deze leerlingen na het behalen van hun diploma secundair onderwijs (kwalificatieniveau 3) nog tal van mogelijkheden. Leerlingen die zich verder willen bekwamen hebben o.a. de volgende opties:

7de jaar specialisatie, OK 3	Secundaire scholen met A-finaliteit	Heel wat scholen bekijken in 24-25 welke specialisaties ze zullen behouden / aanbieden. Na dit 7de jaar krijgen leerlingen anders dan vroeger, geen diploma secundair OK 4 en kunnen dus niet naar een bacheloropleiding. Ze verwerven wel extra beroepskwalificaties.
7de jaar Voorbereiding Hoger Onderwijs (VHO), OK 4	Secundaire scholen	Enkele scholen bereiden dergelijk programma voor, in opvolging van het huidige "naamloze" jaar.
	CVO Qrios	Ter voorbereiding op Prof. Bach. Kleuteronderwijs of welzijnsopleidingen.
Graduaat	Hogeschool Of een graduaat Basisverpleegkunde bij bijv. Stfran, HAST, Verpleegkunde Genk	Na een graduaat kan de student doorstromen naar een Professionele Bachelor.
Uniformberoepen	Defensie, Politieschool...	

Eventueel kan een jongere ook werk combineren met een bijkomende studie:

- Via het volwassenonderwijs, bijv. CVO Qrios
- Via beroepsgerichte opleidingen, bijv. Syntra

Op wat langere termijn zijn er voor jongeren uit de A-finaliteit nog mogelijkheden:

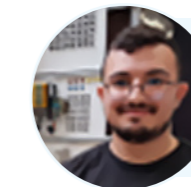
- Educatief Graduaat (Hogeschool), om leraar praktijkvakken te worden, na 3 jaar praktijkervaring.
- Vanaf 21 jaar kan je via een toelatingsproef naar het hoger onderwijs doorstromen.

"Sommige jongeren haken in de loop van het secundair onderwijs af. Vaak worden ze dan maar verwezen naar de Centrale Examencommissie om alsnog een diploma secundair te behalen. Maar dat is niet voor iedereen een evidente optie. Via de Centra voor Volwassenonderwijs zoals Qrios zijn er ook mogelijkheden. Het zogenoemde Tweedekansonderwijs (TKO) biedt hen een combinatie van een aanvullende algemene vorming (AAV) en een beroepsgerichte vorming."

Isabel Laing, directeur Qrios

VERDER NA DE ARBEIDSMARKTFINALITEIT TOELICHTING VOOR STUDIEKEUZE BEGELEIDERS, LERAARS EN LECTOREN

"Ik werk graag met mijn handen", stelt Yusuf Elmaci. "Daarom koos ik voor een sterk praktijkgerichte opleiding. Na mijn graduaat Elektromechanische Systemen, ging ik verder voor een bachelor Elektromechanica."

Na zijn 7de jaar lassen ontdekte Milan Cleynen tijdens een infodag op de hogeschool het graduaat Productiebeheer. "Zeker voor jongeren uit het beroepsonderwijs is dit een uitgelezen kans. Een pluspunt is dat men begint vanaf nul."

Lara Neyt startte met een bachelor maar stapte in de loop van het jaar over naar het graduaat maatschappelijk werk. "Ik vind het fijn dat het een praktische opleiding is en dat de leerstof zo behapbaar is. Bij de bacheloropleiding liep ik vast op de theorie."

"Ook voor onze hogeschoolbegeleiders zal het wenen zijn, want waar zitten bijv. de leerlingen uit de vroegere STW of Humane? En zijn de leerplannen van de dubbele finaliteit nu te vergelijken met die van de vroegere technische richtingen?"

Joke Maes, programmadirecteur Welzijn

"Zijn de curricula van het hoger onderwijs wel afgestemd op de eindtermen van het secundair? Ook hier liggen heel wat kansen voor onderlinge afstemming."

Kim Plevoets, programmadirecteur Management

Deze folder kwam tot stand met de steun van LSM Talent Mining

TEN GELEIDE

In juni 2025 zullen de secundaire scholen de eerste leerlingen proclameren uit het gemoderniseerde secundair onderwijs. Eén van de grote motieven van de modernisering was een succesvolle doorstroming naar het hoger onderwijs. Universiteiten en hogescholen staan klaar om de leerlingen uit de domeinoverschrijdende en domeingebonden doorstroomrichtingen opleidingen aan te bieden die perfect aansluiten op de verworven competenties. Voor de leerlingen uit de dubbele finaliteit staat de deur naar de professionele bachelors en graduaat aan onze hogeschool ook open.

Voor de leerlingen uit de arbeidsmarktfinaliteit die toch zin hebben om verder te studeren, veranderen de mogelijkheden tegenover vroeger grondig. Enerzijds hebben ze na zes jaar weliswaar een diploma van het secundair onderwijs, maar van onderwijskwalificatie 3, dat hen geen toegang meer geeft tot de professionele of academische opleidingen in het hoger onderwijs. Anderzijds mogen ze wel rechtstreeks instromen in de graduaat aan een hogeschool.

Het is onze overtuiging dat we, secundair en hoger, er samen moeten over waken dat we hen oriënteren naar de meest geschikte piste.

Marc Vandewalle, algemeen directeur UCLL

Robin De Peuter koos pas in tweede instantie voor het graduaat HVAC. "Men pushte mij in het secundair naar een bachelor want een graduaat zou 'te makkelijk zijn' omwille van veel herhaling met het secundair. Maar dat klopt niet: hier gaat men veel verder."

Ive Retera wist niet zo goed wat verder te studeren na STW. "Maar het moest wel praktijkgericht zijn: ik wou ook iets met mijn handen doen. Tijdens een UCLL-infodag hoorde ik over productiebeheer. Ik kende dat helemaal niet, maar het klonk wel boeiend."

Door omstandigheden dubbelde Luc Linders twee keer in het secundair. Nadien koos hij voor elektromechanische systemen. "Deze is voor mij duidelijk en praktisch. En je moet er oplossend denken. Je kunt bovendien doorstromen naar een bachelor. Als je zelf het heft in handen neemt, is er veel bereidwilligheid van lectoren."

"We zullen extra moeten inzetten op de oriëntering van jongeren uit de A-finaliteit. De instroom naar de graduaat is een mogelijkheid, maar niet evident, zeker niet vermits de instroom al na een 6de jaar kan. Tot nu toe startten studenten vanuit het bso na 7 jaar studie. Ook het programma van het 7de jaar VHO dient goed doorgenomen te worden met leerlingen uit de A-finaliteit: het bevat immers heel wat algemeen vormende vakken zoals wiskunde, talen en wetenschappen. Het is dus geenszins te vergelijken met de vroegere 7de jaren."

Karolien Vlayen, aanspreekpunt secundair onderwijs UCLL regio Limburg

ENKELE WEETJES

- De helft van de **bso-leerlingen** geeft tijdens het 7de jaar aan verder te willen studeren.

(Bron: Studiekeuzeonderzoek UCLL bij laatstejaarsleerlingen, 2023)

- In Vlaanderen blijkt zowat 23% van de bso-leerlingen te starten in een professionele bacheloropleiding en 9% in een graduaatsopleiding.

(Bron: "Succesvol opbouwen naar het hoger onderwijs vanuit het BSO", UCLL, Education & Development, 2022)

- UCLL telde in academiejaar 2023-2024 zowat 1000 studenten uit het bso. Van de 517 in het eerste jaar volgden 243 een graduaat en 274 een bachelor.

(Bron: datapunt)

- Zowat iedere laatstejaarsleerling uit het **aso** geeft aan verder te gaan naar het hoger onderwijs. 79% opteert voor een academische opleiding.

(Bron: Studiekeuzeonderzoek UCLL bij laatstejaarsleerlingen, 2023)

- Aan UCLL studeerden in 23-24 5660 aso-leerlingen een professionele bacheloropleiding, of zowat de helft van het totaal aantal studenten in die opleidingen. Slechts de helft van de nieuwe studenten aan UCLL zijn generatiestudenten: ze komen rechtstreeks van het secundair naar de hogeschoolopleiding.

(Bron: datapunt)

- Tweederde van de jongeren geeft aan **voldoende informatie** te hebben voor de schoolkeuze. Maar nog niet de helft van de bso-leerlingen voelt zich goed geïnformeerd. Ouders zijn volgens jongeren de grootste **"influencer"** bij hun studiekeuze. Op de tweede plaats komen vakleerkrachten en klastitularissen.

(Bron: Studiekeuzeonderzoek UCLL bij laatstejaarsleerlingen, 2023)

- In 2023 - 2024 volgden 2361 studenten de **graduaat**. Een stijging met ruim de helft tegenover 5 jaar eerder.

(Bron: datapunt)

"De oriëntering van jongeren zal vanaf het schooljaar 2024-2025 anders verlopen omdat de "klassieke" stromen moeten herontdekt worden. Op welke basis gaan we bijvoorbeeld jongeren uit domeingebonden doorstroomrichtingen oriënteren naar een academische of professionele piste?"

Katrien Dehaese, aanspreekpunt secundair onderwijs UCLL regio Vlaams-Brabant

GRADUATEN: PRAKTIJKGERICHTE OPLEIDINGEN VAN TWEE JAAR (120 STUDIEPUNTEN).

Enkele voorbeelden:

IN HET DOMEIN WELZIJN:

- Orthopedagogische Begeleiding
- Maatschappelijk Werk
- Sociaal-cultureel Werk
- Syndicaal Werk
- HR-support (deels ook Management)

IN HET DOMEIN TECHNOLOGIE:

- Biotechnologie
- Elektromechanische Systemen (Onderhoudstechnieken / Meet- en Regeltechnieken)
- Hernieuwbare Energiesystemen
- HVAC (Heating, Ventilation, Air-conditioning)
- Internet of Things
- Productiebeheer (deels ook Management)

IN HET DOMEIN INFORMATICA:

- Programmeren
- Internet of Things
- Systeem- en Netwerkbeheer

IN HET DOMEIN MANAGEMENT

- Accounting Administration
- HR-support (deels ook Welzijn)
- Marketing- en Communicatiesupport
- Sales support
- Transport en Logistiek (wegvervoer / magazijnbeheer)
- Winkelbeheer
- Productiebeheer (deels ook Technologie)

IN HET DOMEIN ONDERWIJS

- Educatief Graduaat, opgelet: kan enkel gevolgd worden na drie jaar praktijkervaring in de sector

IN HET DOMEIN GEZONDHEID

- het graduaat Basisverpleegkunde (= 3 jaar), te volgen bij o.a. HAST, Verpleegkunde Genk, StFran, ...

"De uitdaging voor het secundair en hoger onderwijs is om een complementair aanbod te vormen van enerzijds 7de jaren met specialisaties en anderzijds graduaat met bredere technische vormingen."

Maggy Timmersmans, programmadirecteur Technologie

Meer toelichting over de doorstroommogelijkheden?

Karolien Vlayen
aanspreekpunt UCLL
secundaire scholen Limburg
karolien.vlayen@ucll.be

Katrien Dehaese
aanspreekpunt UCLL
secundaire scholen Vlaams-Brabant
katrien.dehaese@ucll.be